

Yavaş Hafıza ve Sözlü Tarih

Okullar ve öğretmenler için bir rehber

Derin çelişkilerin yaşandığı bir dönemdeyiz. Dünyamız süper hızlı dijital ağlar sayesinde hızlanıp küçülürken, bir yandan da sosyo-ekonomik eşitsizliklerin arttığı bir yer haline geliyor. Viral salgınlar, türlerin hızla yok olması, iş otomasyonunun artması, ruh sağlığı için hızlı çözümler, siyasi çalkantılar ve eski kesinliklerin yer değiştirmesiyle karşı karşıyayız.

Yavaş Hafıza projesi, toplumların ani olayların ve yavaş ve tırmanarak büyüyen dönüşümlerin yol açtığı çevresel, ekonomik ve sosyal değişimlerle mücadele etmek için geçmişleriyle nasıl yüzleştiklerini anlama ihtiyacını ele alıyor. Sözlü tarihi, bu tür değişiklikleri incelemek için kilit bir teorik yaklaşım olarak tanımlamıştır.

Sözlü tarih, bir kişinin geçmişi hakkında bilgi edinmek için anılarını kaydetmemizdir. Çoğumuz tarih kitaplarında yer almıyoruz ve hakkımızda belgeseller çekilmedi, ancak hem olayları hem de günlük yaşamın kanıksadığımız yönlerini hatırlayabiliriz. Hepimiz yaşadığımız süre boyunca bazı şeylerin nasıl değiştiğini düşünebiliriz.

Sözlü tarih ve yavaşlık arasında nasıl bir ilişki var? Sözlü tarih doğası gereği yavaştır - insanları bulmak, ilişki kurmak, görüşmeler yapmak, yazıya dökmek ve verilerinizle ne yapacağınızı belirlemek zaman alır. 'Önemli noktalardan', genellikle kaydedilen baskın anlatılardan ve seslerden uzaklaşmanızı sağlar. Sözlü tarih, yukarıdan aşağıya değil, aşağıdan yukarıya - gündelikliğin ve normallüğün yönlerini de içeren - anlatıları yakalamak için bir alan sağlar. Yavaş hafızanın hedeflerine yanıt verir - sessizlere ses verir. Herkes kendi hikayesini anlatabilir.

Ne öğrenmek istiyorsunuz ve bunu size kim söyleyebilir?

Hayatlarındaki belirli olaylar veya aile hayatlarındaki değişiklikler ya da sanayisizleşmenin yıllar içinde çalışma hayatını nasıl değiştirdiği gibi daha genel konular hakkında sorular sorabilirsiniz. İklim değişikliği hakkında düşünmek isteyebilirsiniz, bu nedenle şu soruyu sorabilirsiniz: *Hayatınız boyunca iklim değişiklikleri yaşadınız mı? Bu değişiklikler sizin için neler oldu? veya Çocukluğunuzdaki kışı tarif edebilir misiniz? Bugün yaşadığınız kıştan farklı mı? Cevabınız evet ise, nasıl?*

Bilmek istediğiniz şeyi size kim söyleyebilir? Bir liste hazırlayın. Belirli kişileri mi hedefliyorsunuz yoksa kadınlar, erkekler, farklı geçmişler ve yaşlardan oluşan bir karışım mı istiyorsunuz?

Kendinize zaman tanıyın (bu yavaş bir süreçtir) ve kaç kişiyi kaydetmek istediğinizi düşünün. Başlangıçtan itibaren düşünülmesi gerekenler şunlardır:

- Kayıtları yapmak için herkesin erişebileceği sessiz bir alanınız var mı? Bunu yapmak için ne zaman müsaitsiniz?
- Kaydetmek istediğiniz kişilere ne yapmak istediğinizi nasıl açıklayacaksınız? Onları neden kaydetmek istediğinizi ve kayıtları ne yapacağınızı biliyorlar mı?
- Kaydın sonunda herkesin bir onay formu imzalamaktan memnun olduğundan emin

olun (bu kılavuzun sonundaki bir örneğe bakın).

Tüm bunları, insanlarla iletişime geçtiğinizde onlara gönderebileceğiniz bir bilgi formuna koyabilirsiniz (bu kılavuzun sonunda bir örneğe bakınız).

Sözlü tarih, unutulmuş anlatıları ortaya çıkarmak için yaklaşımınızı yavaşlatmanızı sağlar. Geçmişini araştırmak için belge, fotoğraf ya da eser kullanan diğer yöntemlerle karşılaştırıldığında nasıldır? Sözlü tarih kullanımında ne gibi sorunlar olduğunu düşünüyorsunuz?

Geçmişini nasıl hatırlıyoruz?

Diyelim ki daha uzun süreçler hakkında bilgi edinmek istiyoruz, örneğin iklim değişikliğinin son 50 yılda insanları nasıl etkilediğini veya ayrımcılığın etkilerinin nesiller boyunca nasıl ortaya çıktığını ya da teknolojinin bir ömür boyunca nasıl değiştiğini öğrenmek istiyoruz. Tüm bu durumlarda insanlardan uzun yıllar öncesine ve uzun bir zaman dilimine ait şeyleri hatırlamalarını isteyeceğiz - sözlü tarih bunu yapmanıza olanak tanır.

Çoğumuz tarihleri hatırlama konusunda kötüyüzdür (önemli olmadıkça), ancak hepimiz bazı şeyleri diğerlerinden daha iyi hatırlarız.

- Ya o dönemde bir etki yaratmış olan ya da geriye dönüp baktığımızda şimdi önemli olduğunu gördüğümüz şeyleri hatırlama eğilimindeyizdir.
- Alışılmadık, sıra dışı ya da bizi etkileyen şeyleri hatırlama eğilimindeyizdir.
- Yıllar boyunca konuştuğumuz şeyleri hatırlama eğilimindeyiz.
- Resmin tamamını görmemize yardımcı olan küçük şeyleri de hatırlayabiliriz.

Bazen fotoğrafları, nesnelere, belgeleri veya insanların hatırlamasına yardımcı olacak herhangi bir şeyi görmeyi isteyerek insanların hafızalarını canlandırmaya yardımcı olabiliriz. Bunlar, insanların hayat hikayelerini anlatırken rahatlamalarına da yardımcı olabilir.

Geçmişine dair anılar arasında gezinmeye çalışırken, çocukluk, okuldan ayrılma, işe başlama, aile kurma, ev satın alma, çocukların evden ayrılması ve emeklilik gibi önemli yaşam anılarını aklınızda tutun.

İnsanların düşünce ve görüşlerinin uzun dönemler boyunca nasıl değiştiğini merak ediyorsanız, insanlara o zaman ne düşündüklerini veya hissettiklerini ve daha sonra şimdi bu konuda ne hissettiklerini sorabilirsiniz.

Hazırlık

İnsanlara sormak istediğiniz konular hakkında biraz araştırma yapın, böylece ne hakkında konuştuklarını genel olarak bilirsiniz.

Onlardan konuşmalarını isteyeceğiniz genel konuları ve sormak istediğiniz bazı özel soruları düşünün.

Etik ve yasal konular

Çoğu insan geçmiş hakkında konuşmaktan hoşlansa da, belirli kişileri veya olayları hatırlarken üzülmek mümkündür. Konunuz üzücü anıları kapsayan bir konuysa, öğrencileri ve görüşülen kişileri kayda nasıl hazırlayacağınızı düşünün. Kimsenin istemediği bir şey hakkında konuşmak zorunda olmadığı konusunda net olun ve öğrencinin yaş grubu için neyin uygun olduğunu düşünün.

Rıza ile ilgili yasalar ve prosedürler dünyanın her yerinde farklılık gösterse de, her görüşülen kişiye her şeyi önceden açıklamayı hedeflemeli (bunun için bir bilgi formu yararlıdır) ve kaydı saklamanıza ve kullanmanıza izin veren bir rıza formu imzalamalarını onlardan istemelisiniz. 'Bilgilendirilmiş rıza' fikri, insanların size izin vermeden önce kayıtlarıyla ne yapmayı planladığının tamamen farkında olmalarıdır.

Örneğin Türkiye'de Veri Koruma ve KVKK düzenlemelerinden haberdar olmanız gerekecektir. [when translated, insert regulation for each country]

Kayıtlarınızdan alıntıları halka açık yerlerde kullanırken, görüşülen kişi veya diğer kişiler hakkında kişisel bilgileri ifşa etme konusunda dikkatli olun.

Konu Kılavuzu

Başlangıçtan itibaren konuşmayı yavaşlatmayı düşünün, başlangıç olarak buna benzer bir şey hedefleyin:

1. Kendi adınızı, tarihi ve projenin adının ne olduğunu belirtin.
2. Görüştüğünüz kişiden adını ve doğum yılı, doğum yeri gibi sizin için yararlı olabilecek bilgileri söylemesini isteyin.
3. Konuya ısınmak için aile geçmişi gibi tahmin edilebilir bir soruyla başlayın. İnsanların bir hikaye gibi en baştan başlayıp sonra ilerlemeleri genellikle yardımcı olur.

Ardından, sormak istediğiniz konuları ve sormayı unutmak istemediğiniz belirli soruları ve takipleri listeleyin. Her soruyu listeleyemezsiniz, bu nedenle bunu bir rehber olarak kullanın ve kayıt ilerledikçe soruları düşünmeye hazır olun.

Sonunda, görüştüğünüz kişinin söylemek istediği başka bir şey olup olmadığını sorun.

İyi bir kayıt yapmak

Görüştüğünüz kişinin söylediği her şeyi net bir şekilde duyabileceğiniz bir kayıt hedefleyin.

Herkes rahatça oturuyor mu? Görüştüğünüz kişiye çok yakın ya da çok uzak oturmayın. Bir masanın genişliği genellikle iyidir.

Mikrofonu görüştüğünüz kişiyi rahatsız etmeden mümkün olduğunca yakına yerleştirdiniz mi?

Odada kontrol altına alınabilecek herhangi bir gürültü var mı? Örneğin trafik gürültüsünü azaltmak için pencereyi kapatın.

Odadaki tüm cep telefonlarını kapatın veya 'uçuş moduna' alın. Zamana dikkat edin - kimse aceleye getirilmiş hissetmek istemez.

Soruları sormak

Not alabilmek için yanınızda yazabileceğiniz bir şey bulundurun, ancak görüştüğünüz kişiye odaklandığınızdan emin olun, gerekirse kaydı tekrar dinleyebilirsiniz. Bu bir sohbetir, bu yüzden tüm zamanınızı not alarak geçirmeyin.

Kaydını yaptığımız kişi konuşurken konuşmamaya çalışın (bir sorunuz varsa yazın).

En iyi ipuçları- dinlediğinizi ve ilgilendiğinizi göstermek için görüştüğünüz kişiye dönük oturun, göz teması kurun, başınızı sallayın. İlgili gözükün.

İnsanların ne dediğini dinleyin, sadece listenizdeki soruları okumayın. Kulağa ilginç geliyorsa, daha fazla bilgi isteyin. Birisi cümlesini bitirdikten sonra zaman bırakın, bu tür aralar genellikle ilginç bilgilerin ortaya çıkabileceği zamanlardır.

'Açık' sorular kim, ne, nerede, ne zaman, neden ve nasıl sorularıyla başlar. 'Bana ...'dan bahset', 'bunu tarif et', 'bana bazı örnekler ver', hepsi mükemmel takip sorularıdır ve aynı zamanda süreci yavaşlatmaya yardımcı olur ve daha ayrıntılı cevaplara izin verir.

Örneğin açıklamaları, yorumları, görüşleri davet eden açık sorular sorun. Açık sorular kullanın:

Keşfedin: Bana bundan biraz daha bahsedebilir misiniz? Neden öyle oldu?

Değerlendirin: bu normal miydi? O zamanlar bu konuda ne düşünüyordunuz?

Duygusal tepkiler ortaya çıkarın: bu size nasıl hissettirdi? Şimdi bu konuda ne hissediyorsunuz?

Sonunda görüştüğünüz kişinin eklemek istediği başka bir şey olup olmadığını sorun.

Üzerinde düşünülmesi gereken bir konu: İnsanlara onları dinlediğimizi genellikle nasıl gösteririz? Bir sözlü tarih kaydında bunun neden farklı olması gerekiyor?

Ekipman

Elinizdeki ekipmanla yapabileceğiniz en iyi kayıtları yapın. Ne yaptığımızı bildiğinizden emin olmak için ekipmanınızla kayıt alıştırması yapın.

Akıllı telefonunuzu kullanabilir misiniz? Evet, ama... Voice Record Pro gibi bir ses kayıt uygulaması kullanırsanız daha iyi çalışacaktır. Bol miktarda yedek belleğiniz olduğundan ve pilin tamamen dolu olduğundan emin olun. Telefonu uçuş moduna geçirin.

İdeal olarak, Zoom, Tascam, Olympus, Sony veya diğerleri tarafından üretilen bir tür özel ses kayıt cihazı kullanın. .wav dosyalarını 44.1Khz 16bit veya daha yüksek bir hızda kaydetmeyi hedefleyin; bu genellikle iyi bir ses kayıt cihazının varsayılan ayarıdır. Bunun iyi bir özeti Sözlü Tarih Derneği web sitesinde bulunmaktadır (<https://www.ohs.org.uk/> adresindeki tavsiye sekmesine bakınız).

Kayıttan sonra

Tüm evraklarınızı imzalattığınızdan emin olun. Ardından, görüşmenin bir özetini yazın. Konuşulanların hızlı ve basit bir özeti bile hiç yoktan iyidir.

02314/S, EM/141

Görüşülen Kişi: Anonim

Mesleği: Emekli mimar

EMOHA Koleksiyonu

Doğum: 1926

Mülakat tarihi: 13/11/2007

Kayıttaki konum	Görüşme bölümünün özeti
1. Parça	Aşağıdakilerin kısa bir özeti - aile, ordu, Filistin'deki zaman, Mimarlık Okulu, 1948. (Telefon gider)
2. Parça	Eğitim
2.15	Bristol'de iş buldu, 1951'de Leicester Şehri Mimarlar Departmanına geri döndü
4.45	Binalara ilgi. Aile geçmişi.
11.55	Ailesi okulda kalmasına aldırış etmedi, sosyal basamakları tırmandılar.

Şekil 1: Temel bir özet örneği

Ses düzenleme

Ne yaparsanız yapın, muhtemelen kayıtlarınızı düzenlemeniz gerekecektir. Audacity popüler, ücretsiz bir ses editörüdür ama başka uygulamalar da bulunmaktadır. YouTube'da ve Audacity'nin web sitesinde çok sayıda eğitim var.

Ana dosyanız ideal olarak bir .wav dosyası olsa da, bunlar genel kullanım için çok büyüktür, bu nedenle web veya başka herhangi bir kullanım için .mp3 dosyaları oluşturun. Klipler, içerik ve uzunluk açısından hedef kitlenize göre uyarlanmalıdır.

Her şeyi nerede saklayacaksınız?

Görüşmelerinizi yalnızca sizin erişebileceğiniz bir yerde güvenli bir şekilde saklayabileceğinizden emin olmanız gerekir. Yedeklenen bulut depolama veya ağ depolama alanınız yoksa, kayıtların kopyalarını saklamak için bir PC, dizüstü bilgisayar veya taşınabilir sabit disk kullanın. Kayıttan sonra mümkün olan en kısa sürede ses kayıt cihazınızdan sesi indirin. En az bir kopya alın ve fotoğrafların kopyalarını veya herhangi bir evrakın taramasını ekleyin. Verilerin güvenli bir şekilde saklanması konusunda ülkenizdeki kurumsal yönergelerle başvurabilirsiniz.

Sözlü Tarih Kullanımı

Eğitim için bariz faydalarının yanı sıra, sözlü tarih kayıtlarını konuşmalar, konferanslar,

podcast'ler, bloglar, kitaplar, web siteleri, sesli turlar, aile tarihi, okullar için eğitim, sergiler ve yorumlar, hatırlama çalışmaları, tiyatro, radyo, ses kolajları, drama, dans, şiir, dijital hikaye anlatımı, yaratıcı yazarlık, fotoğrafçılık ve sanat çalışmaları yapmak için de kullanabilirsiniz.

Daha fazla bilgi ve bağlantılar

Sözlü Tarih Topluluğu web sitesi, okullarda ve gençlerle sözlü tarih yürütmenin tüm yönleri hakkında ayrıntılı bilgi içermektedir. Ekipman, maliyet, yasallık, etik konularını kapsar ve ders planları, projeler ve açıklayıcı ses klipleri örneklerine bağlantılar içerir.

Ana sayfaya bağlantı: <https://www.ohs.org.uk/for-schools-main-page/>

Etik ve yasal konularla ilgili tavsiyeler için bağlantı: <https://www.ohs.org.uk/ethics-and-legalities-for-schools/>

Sözlü tarih kullanımına ilişkin ipuçları YouTube'da şu adreste bulunabilir:

https://youtu.be/fiyLiZb0Bm8?si=5HNBe9VBVgFuz_2d

Bu yavaş kaynak, Leicester Üniversitesi East Midlands Sözlü Tarih Arşivi tarafından, Nottingham Trent Üniversitesi'nden Profesör Natalie Braber ile işbirliği içinde Yavaş Hafıza projesi(<https://www.slowmemory.eu/>) için oluşturulmuştur.

Çığır açan dil: Kültürel miras olarak maden topluluklarının dilsel pratikleri

Örnek: Bilgi Formu

Doğu Midlands'taki dil çeşitliliğine yönelik ilgi artmış olsa da, Birleşik Krallık'taki madencilerin konuşmaları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma yapılmamıştır. Kömür madenciliği (ve diğer imalat sanayileri) ülke ekonomisi için her zaman önemli olmuştur ve yüzyıllar öncesine dayanan kömür kazma kayıtları bulunmaktadır. Birçok ocak 1980'lerde kapanmış ve derin kömür madenciliğinin sona ermesiyle birlikte birçok bölge ekonomik olarak zarar görmüştür.

Bir madencinin ocakta kullandığı dil genellikle ocakla sınırlıydı ve evde kullanmayacağı kelimeleri orada kullanırdı. Madenlerde farklı bir dilin kullanılması, madenciler arasında var olan kardeşliği vurgulamış ve güçlendirmiştir. Bu proje, Birleşik Krallık'ın dört bir yanındaki madencilerin konuştuğu kelimeleri bir araya getirecek ve kelimelerin farklı bölgelerde nasıl benzer ve farklı olabileceğini inceleyecek. Kaybolmakta olan kelimeleri, fıkraları, hikayeleri ve şarkıları bir araya getirecek ve bölgenin lehçesinin olağanüstü canlılığını kanıtlamaya yardımcı olacaktır.

Bu amaca ulaşmak için şunları yapacağız:

- Madencilerin ve eski madencilerin kayıtlarını derleyerek bu konuşmacıların dil kullanımlarını inceleyin.
- Örneklelimizi oluşturan ses kayıtlarının yazılı bir kaydını, lehçe ve toplumdilbilimsel araştırma amaçları için eşlik eden dilbilimsel notlarla birlikte oluşturun.

Bu projenin bir parçası olarak gerçekleştirdiğimiz her görüşme **KAYDEDİLECEK** ve güvenli ve sorumlu bir şekilde saklanacaktır. Herhangi bir kayıt yapılmadan önce her gönüllüden, görüşmelerinin sesli ve/veya yazılı kaydının araştırma amacıyla Üniversite tarafından tutulmasından ve ilgili kısımların yayınlarda ve/veya sunumlarda ve web sitelerinde çoğaltılmasından rızası olduklarını belirten bir onay formu imzalamalarını isteyeceğiz. Bazı katılımcılara projenin bir parçası olarak fotoğraflarının çekilmesini kabul edip etmedikleri de sorulabilir. Gönüllülere, kayıt tamamlandıktan sonra röportajlarını dinleme ve herhangi bir sansür talebinde bulunma şansı verilecektir. Gönüllüler istedikleri zaman ve herhangi bir gerekçe göstermek zorunda kalmadan çalışmadan çekilebilirler.

Bu çalışmanın akademik makalelerin yayınlanması ve ulusal ve uluslararası konferanslarda bildirilerin sunulması ile sonuçlanması ve web sitelerinin ve diğer sosyal medyanın bir parçasını oluşturması planlanmaktadır. Ayrıca, bu proje kapsamında yapılan görüşmelerin kayıtları, British Library'nin giderek büyüyen kaynak koleksiyonuna eklenebilecek ve hem araştırmacılar hem de araştırmacı olmayanlar tarafından erişilebilir olacaktır.

Herhangi bir sorunuz olursa, lütfen iletişime geçmekten çekinmeyin:

Profesör Natalie Braber - natalie.braber@ntu.ac.uk

Örnek Araştırma Rıza Formu

Çığır açan dil: Kültürel miras olarak maden topluluklarının dilsel pratikleri

Bu projenin Nottingham Trent Üniversitesi'nin Araştırma Etiği Uygulama Kurallarına uygun olarak yürütüleceğini anlıyorum: [give weblink]

Bu çalışmanın bir parçası olarak toplanan materyaller, 2016 tarihli Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca güvenli bir şekilde saklanacaktır.

Bana verilen bilgi formunu okudum ve anladım.	Evet	Ha yır
Proje hakkında soru sorma fırsatım oldu ve bu sorular beni tatmin edecek şekilde yanıtlandı.	Evet	Ha yır
Herhangi bir sebep göstermek zorunda kalmadan istediğim zaman çalışmadan çekilebileceğimi anlıyorum.	Evet	Ha yır
Belirtilen kayıtların bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılabilirliğini kabul ediyorum.	Evet	Ha yır
Belirtilen kayıtların kısa bölümlerinin deşifre edilebileceğini ve akademik konferanslarda ve yayınlarda veya web sitelerinde kullanılabilirliğini kabul ediyorum.	Evet	Ha yır
Belirtilen kayıtların projenin bir parçası olarak kataloglanabilirliğini ve yayınlarda veya internette yer alabileceğini kabul ediyorum.	Evet	Ha yır

İsim Soyisim

İmza

Tarih